

DOI 10.36074/grail-of-science.27.08.2021.015

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИФРОВІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

Малетов Дмитро Володимирович аспірант Навчально-наукового інституту Права
Сумський державний університет, Україна

СЕКЦІЯ V. ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Цифрова трансформація (цифровізація) – це впровадження сучасних технологій та спрощення процесів шляхом їх цифрової оптимізації у всіх сферах суспільних відносин.

Цифрова трансформація є незворотнім процесом, котрий розповсюджується та впливає на всі сфери життєдіяльності соціуму, в тому числі на відносини громадянина з державною владою. Одним з актуальних та перспективних напрямів вдосконалення таких відносин є цифрова трансформація судової гілки влади в Україні.

Відповідно до Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, однією з основних проблем, яка потребує негайного вирішення шляхом покращення організації функціонування судової системи є: «недостатній рівень впровадження цифрових технологій у здійсненні правосуддя» [1].

Підтвердженням цього є недосконалість функціонуючої Автоматизованої системи документообігу суду (АСДС). АСДС повинна була стати механізмом унеможливлення упередженого судового розгляду та зменшити судову корупцію. Але статистика зареєстрованих кримінальних проваджень за статтею 376-1 Кримінального кодексу України «Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду» свідчить, що ця система є недосконалою [2].

Тому ми пропонуємо вдосконалити існуючі системи завдяки впровадженню сучасних технологій. Однією з таких новацій є технологія блокчейн (blockchain).

Blockchain – це технологія, що являє собою розподілену базу даних, яка дає можливість зберігати упорядкований ланцюжок відповідних записів (блоків). Зміни в одному з блоків вимагають відповідних змін у всіх інших блоках, що майже унеможливує фальсифікацію та неправомірне втручання в систему.

Технологічними перевагами використання технології «blockchain» у судовій системі є: мережева децентралізація; розподіл та дублювання інформації; максимальна захищеність інформації від втручання; публічна доступність окремих даних та встановлення необхідного режиму доступу до інших, закритих даних [3].

Стосовно системи судової влади в Україні, то однією з суспільно значущих

та гостро-соціальних проблем є питання ефективного функціонування антикорупційного правосуддя. Адже належність його здійснення прямо корелюється з станом протидії корупції в державі. Можливо саме тому, певні цифрові трансформації почали впроваджувати саме з цього сектору судової системи.

Так, 30 квітня 2020 року стартував пілотний проєкт системи електронних кримінальних проваджень Case. Змогу перевірити його на практиці першими отримали антикорупційні органи: Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура та Вищий антикорупційний суд України [4].

eCasemanagementsystem – система, яка оцифровує паперові документи та дозволяє створювати документи лише в електронній формі, що, у свою чергу, дозволяє обмінюватися файлами у кримінальних провадженнях між працівниками, підрозділами та органами у процесі розслідування [5].

Це означає, що завдяки цифровізації, паперові томи кримінальних справ (котрі зазвичай є доволі об'ємними у справах щодо корупційних правопорушень) більше не будуть фізично переміщуватись між слідчими органами, прокуратурою та судом. Завдяки цьому значно пришвидшиться та полегшиться процес розгляду корупційних та пов'язаних з ними правопорушень. Це беззаперечно позитивно вплине на здійснення антикорупційного правосуддя, адже однією з причин створення Вищого антикорупційного суду було збільшення якості розгляду корупційних проваджень за менший період часу.

Отже, підсумовуючи вищенаведене, вважаємо за можливе виділити наступні переваги для системи антикорупційного правосуддя в Україні завдяки її цифровізації:

- спрощення доступу до даних (як в середині судової системи, так і для досудових органів);
- пришвидшення процесу розгляду корупційних проваджень;
- покращення рівня захищеності системи та унеможливлення неправомірного втручання в неї.

Для отримання зазначених позитивних ефектів внаслідок цифрової трансформації антикорупційного правосуддя потрібно:

- виділити додаткові ресурси (для впровадження технологій та для проведення навчань кадрового складу для роботи з ними).
- внесення якісних змін до чинного законодавства.

Список використаних джерел:

- [1] Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки Документ № 231/2021, (11.06.2021) Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text>
- [2] Скоропад М. (2020) Хто і як втручався в автоматизовану систему документообігу суду? Аналіз вироків за статтею 376-1 КК України Відновлено з <https://dejure.foundation/library/khto-i-yak-vtruchavsia-v-avotomatyzoivanu-systemu-dokumentobihu-sudu>
- [3] Шаповалова, К. Р. (2019) Вдосконалення процедури призначення суддів Суду

- справедливості Європейського союзу через використання блокчейн-технології
Відновлено з
https://web.archive.org/web/20200211160958id_/http://pap.in.ua/5_2019/123.pdf
- [4] 30 квітня в антикорупційних органах стартує пілот системи електронного кримінального провадження eCase (06.04.2020) Відновлено з
https://www.gp.gov.ua/ua/news?_m=publications&t=rec&id=270374
- [5] Білецький А., Цапок М. (2020) Правові аспекти введення електронної системи управління кримінальними провадженнями (e-CaseManagementSystem) у кримінальний процес щодо корупційних правопорушень. — Київ: ТОВ РЕД ЗЕТ, 2020. — 32 с.